

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

v é g z é s e

Az ügy száma: Kfv.III.45.163/2024/5.

A tanács tagjai: Dr. Farkas Katalin a tanács elnöke

Dr. Bérces Nóra előadó bíró

Dr. Kovács András bíró

Dr. Sugár Tamás bíró

Dr. Ujhelyi-Gyurán Ildikó bíró

A felperes: felperes neve
(felperes címe)

A felperes képviselője: Dr. Demuth Ügyvédi Iroda
(felperesi képviselő címe.;
dr. Demuth Győző ügyvéd)

Az alperes: Magyar Államkincstár Nyugdíjfolyósító Igazgatóság
(alperes címe)

Az alperes képviselője: dr. Peczeli Ildikó kamarai jogtanácsos

A per tárgya: nyugellátás visszafizetésével kapcsolatos jogvita

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A felülvizsgálattal támadott határozat: Fővárosi Törvényszék 101.K.702.687/2024/6.

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 101.K.702.687/2024/6. számú ítéletét hatályon kívül helyezi és az ügyben eljárt bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítja.

A végzés ellen további perorvoslatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálati eljárás alapjául szolgáló tényállás

[1] Az alperes nyugellátást folyósított ... részére a felperesnél mint pénzforgalmi szolgáltatónál vezetett fizetési számlára. Miután az ellátás jogosultja 2024. január 20-án elhunyt, az alperes a jogosultat megillető 13. havi, 563.275 forint összegű nyugellátás mellett jogalap nélkül átutalta a 2024. február hónapra elszámolt 563.275 forint összegű nyugellátást is. Mindkét összeg 2024. február 12-én került jóváírásra az elhunyt jogosult fizetési számláján. Az alperes 2024. február 15-én tájékoztatta a felperest a jogosult elhalálózásáról, továbbá adatszolgáltatást kért a számlázási, követelés-elkülönítési intézkedések megtétele, illetve a jogalap nélkül átutalt összeg megtérülése érdekében. A felperes a megkeresést 2024. február 16-án vette át.

[2] A felperes az adatszolgáltatásában közölte, hogy a jogosulatlan ellátásnak tekintett 563.275 forint csak részben áll rendelkezésre a bankszámlán. A tudomásszerzés napján (2024. február 16.) 296.391 forint, míg az adatszolgáltatás napján (2024. február 27.) 293.601 forint volt a számla egyenlege. Az elhalálózás időpontját követően az elhunyt számlájának forgalma úgy alakult, hogy 2024. január 31-én a fizetési számla záróegyenlege 0 forint volt, 2024. február 12-én került jóváírásra az 563.275 forint február havi nyugellátás, valamint 563.275 forint 13. havi nyugellátás, ugyanakkor ezen a napon mínusz 19.000 forint, mínusz 30.828 forint, mínusz 50.000 forint, mínusz 30.420 forint, mínusz 379.731 forint, mínusz 149 forint és mínusz 31 forint terhelések történtek. Még ugyanezen a napon bankautomatából (a továbbiakban: ATM) 200.000 forint készpénzfelvételre került sor, melynek könyvelési napja 2024. február 13-a volt. 2024. február 13-án szintén 200.000 forint készpénzfelvétel történt az ATM-ből, amelynek könyvelési napja 2024. február 14-re esett. 2024. február 14-én újabb 100.000 forint készpénzfelvétel történt, amely 2024. február 16-án került könyvelésre. 2024. február 15-én kettő készpénzfelvétel is történt az ATM-ből 100.000-100.000 forint összegben, és mindkettő könyvelésére 2024. február 19-én került sor. Ezen felül 2024. február 17-én 2.790 forint külföldi kereskedelmi papíralapú tranzakció is történt, amelynek könyvelési napja 2024. február 19. volt.

[3] Ezen ismeretek alapján az alperes a 2024. április 25-én kelt határozatában kötelezte a felperest 563.275 forint visszautalására, amelyből 293.601 forint összeget a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tny.) 86/A. § (4) bekezdés a) pontja, 66.884 forint összeget a Tny. 86/A. § (4) bekezdés b) pontja, míg 202.790 forint összeget a Tny. 86/A. § (4) bekezdés c) pontja alapján köteles visszafizetni.

A kereset és a védírat

[4] A felperes keresetében az alperes határozatának megsemmisítését és az alperes perköltségben marasztalását kérte. Álláspontja szerint az alperes határozata nem felel meg a Tny. 86/A. § (4) bekezdés c) pontjában foglalt rendelkezéseknek. A felperes a halálesetről 2024. február 16-án értesült, ekkor a számla egyenlege 296.391 forint volt, ezzel szemben az alperes a sérelmezett határozatban további 202.790 forint visszafizetésére is kötelezte a felperest. Ez az összeg tartalmazza a 2024. február 15-én – a felperes halálesetről való tudomásszerzését megelőzően – bankkártyával eszközölt 100.000-100.000 forint készpénzfelvétel összegét is, amely könyvelésének napja 2024. február 19-ére esett. Ezek a hitelintézet önhibáján kívüli olyan terhelések, amelyek a felperes halálesetről való tudomásszerzését megelőzően történtek, amikor még lehetősége és jogalapja sem volt a számla zárolására és a tranzakciók megakadályozására.

[5] Az alperes védiratában a kereset elutasítását kérte a Tny. 79. § (2) bekezdésére, 86/A. § (4) bekezdés c) pontjára, a pénzforgalom lebonyolításáról szóló 35/2017. (XII. 14.) MNB rendelet (a továbbiakban: MNB rendelet) 1. § (1) bekezdés a) pontjára, 2. § (1) bekezdés 18. pontjára, a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 1. §-ára, 6. § (1) bekezdésének 87. b) pontjára, a pénzforgalmi szolgáltatások nyújtásáról szóló 2009. évi LXXXV. törvény (a továbbiakban: Pft.) 2. § 5., 6., 7. és 22. pontjaira, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:3. § d) pontjára, a felperes 2024. június 28-án hatályba lépett Általános Üzletszabályzata (a továbbiakban: Üzletszabályzat) I. és II. számú függelékére, valamint A lakossági és vállalati bankkártyák általános szerződési feltételei (a továbbiakban: Ászf.) 2024. február 19-től hatályos fogalmi meghatározásaira hivatkozással.

[6] Kiemelte, hogy a Tny. 69. § (2) bekezdésének második mondata alapján az elhalálozást követő hónaptól a számlára utalt nyugdíjösszeg a nyugdíjast nem illeti meg, a felperes a tudomásszerzést követően végrehajtott számlaterhelésre Tny. 86/A. § (4) bekezdésére tekintettel nem volt jogosult. A 2024. február 15-én végrehajtott tranzakciók a számla egyenlegében valóban változást idéztek elő, amely maga után vonja a fizetési számlán történő lekönyvelés szükségességét, a Tny. 86/A. § (4) bekezdés c) pontja azonban a fizetési számla megterhelését, mint elkülönült banki intézkedést nevesíti absztrakt tényállási elemként. Az MNB rendelet 2. § (1) bekezdés 18. pontja szerint terhelési napnak azt a napot kell tekinteni, amikor a pénzforgalmi szolgáltató az általa a fizetők részére vezetett fizetési számlán nyilvántartott követelést a fizetési megbízás szerinti összeggel csökkentti, amely jelen esetben 2024. február 19-e, amely a felperes tudomásszerzésén túl történt meg, annak fedezetül pedig a jogalap nélkül átutalt ellátás összege szolgált. Az alperes hivatkozott továbbá a Pft. 2. §-ában meghatározott fogalmakra, valamint az Üzletszabályzatban foglalt értéknep és tranzakció fogalmára, amelyek értelmében a készpénzfelvétel egy tranzakció, amely akkor valósul meg, amikor azzal a bank megterheli az ügyfelének a számláját.

A bíróság ítélete

[7] A bíróság az alperes ... számú határozatát megsemmisítette és az alperest új eljárásra kötelezte.

[8] A bíróság azt vizsgálta, hogy a bankkártya tranzakciókra vonatkozó jogszabályok, illetve a bank szabályzatai alapján ténylegesen mikor tekinthető megvalósult tranzakciónak az ATM-nél történt művelet: a végrehajtása pillanatában, vagy a lekönyvelés napján. Ennek megválaszolása során abból indult ki, hogy a felperes Üzletszabályzata értelmében tranzakció az a pénzügyi művelet, amelynek következtében a számlatulajdonos fizetési számlájának az egyenlege megváltozik, a bankkártya-tranzakció pedig a bankkártya használatával végrehajtott fizetési művelet az elfogadó helyen. Erre figyelemmel a bankkártya-tranzakciók akkor mennek végbe, amikor azok ténylegesen megtörténnek. A bankkártyás tranzakcióknál megvalósul egy hitelesítési folyamat, onnantól kezdve a kifizetett összeg felett már nem rendelkezik a kártyához tartozó számlának a tulajdonosa, a számla egyenlege a hitelesítés pillanatában megváltozik. A tranzakció megvalósulása tehát nem a tranzakció értéknepjéhez, vagy a könyvelés napjához kötődik, hanem a ténylegesen végrehajtott, hitelesített művelet jelenti magát a tranzakciót. A tranzakció megvalósulása szempontjából a könyvelés nem bír relevanciával.

[9] A perbeli esetben a kettő, egyenként 100.000-100.000 forintos készpénzfelvételi tranzakció ténylegesen 2024. február 15-én valósult meg az ATM-ekből történt készpénzfelvétellel. Mivel ezek egy nappal azelőtt történtek, hogy a felperes értesült volna a jogosult haláláról, ez a két tranzakció nem felel meg a Tny. 86/A. § (4) bekezdés c) pontjában foglalt feltételnek, ezért ezen összegek tekintetében a felperest nem terhelheti visszafizetési kötelezettség.

[10] Erre figyelemmel a bíróság azt állapította meg, hogy az alperes tévesen tárta fel a tényállást és a téves tényállásból nem megfelelő jogszabály alkalmazásával hozta meg a határozatát, ezért azt a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 89. § (1) bekezdés a) pontja alapján megsemmisítette, és az alperest a Kp. 89. § (1) bekezdés b) pontja alapján új eljárásra kötelezte. A bíróság az új eljárásra előírta, hogy az alperes a 2024. február 15-én megvalósult két darab, egyenként 100.000 forint értékű, ATM-ből történt készpénzkivétel vonatkozásában nem írhat elő visszafizetési kötelezettséget a felperes részére.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[11] Az alperes a felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az ügyben eljáró bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását kérte.

[12] Álláspontja szerint a bíróság ítélete a Tny. 86/A. § (4) bekezdés c) pontjába, az MNB rendelet 2. § (1) bekezdés 18. pontjába, a Hpt. 6. § (1) bekezdés 87. e) pontjába, a Pft. 2. § 5., 6., 7. és 22. pontjába, a Ptk. 6:3. § d) pontjába, a Kp. 78. § (1) bekezdés és 84. § (2) bekezdése szerint alkalmazandó, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 279. § (1) bekezdése és 346. § (4)-(5) bekezdésébe ütközik, a bíróság e jogszabályokkal ellentétesen állapította meg, hogy az alperes jogsértően kötelezte a felperest a jogalap nélkül átutalt ellátás összegének visszautalására.

[13] Hangsúlyozta, hogy a Tny. 86/A. § (4) bekezdés c) pontja nem a tranzakció véghezviteléhez, hanem a fizetési számla terheléséhez fűzi a jogkövetkezményt, ezért a bíróságnak azt kellett volna vizsgálnia, hogy a bankkártya-tranzakcióra vonatkozó jogszabályok, illetve a pénzforgalmi szolgáltató szabályzatai alapján ténylegesen mely időpontban került megterhelésre az adott fizetési számla, és ezen bankszámla terhelések a felperes tudomásszerzését követően történtek-e. Ezzel szemben a bíróság a bankkártya-tranzakciók könyvelésére hivatkozik, holott e fogalom nem azonos a bankszámla megterhelésével, továbbá az alperes nem is a tranzakciók könyvelésének időpontjára alapította a határozatát, hanem a terhelésnek és a felperes tudomásszerzésének időpontjára.

[14] Az ítélet jogi indokolása nem tartalmazza az annak alapjául szolgáló jogszabályokat és azok értelmezését. A bíróság nem pontosan jelölte meg, hogy mely tények és alkalmazott jog alapján állapította meg, miszerint a bankkártya tranzakciók akkor mennek végbe, amikor azok ténylegesen megtörténnek. A bíróság mellőzte az alperes által hivatkozott jogalap és jogi érvelés ütköztetését a felperesi állásponttal, illetve az alperes jogi érvelésének értékelése is hiányos, nem tért ki a felperes Üzletszabályzatában, az Ászf.-ben és azok függelékeiben található fogalmak értékelésére, és azokat nem is vetette össze a Tny. 86/A. § (4) bekezdés c) pontjában foglalt rendelkezéssel. A jogerős ítélet jogi indokolása – a BH2018.183., és a BH2012.173. számú eseti döntéseket is figyelembe véve – hiányos, jogalapot mellőző, és az Alaptörvény 28. cikkében foglaltakat is sérti, mivel a bíróság a felhívott jogszabályhelyeket nem a jogszabályok szellemiségével, nem azok céljával összhangban értelmezte.

[15] Az alperes a Tny. 86/A. § (4) bekezdés c) pontját értékelve arra hívta fel a figyelmet, hogy a jogalkotó e normába a „fizetési számla megterhelése” tényállási elemén kívül semmilyen más tényállási elem vizsgálatát nem vonta be, ezért nem értékelhető a tényállási elemek körében az sem, hogy a fizetési számla terhelésére milyen alapon, milyen indokkal, és a tranzakcióktól eltérő időpontban került sor; a jogi norma alkalmazása során irreleváns tényeknek a figyelembevétele pedig jogszabálysértő.

[16] A Tny. 86/A. § (4) bekezdés c) pontja alkalmazási körében a felperes a jogosult haláláról történt tudomásszerzést követően a fizetési számla terhelésére nem volt jogosult, illetőleg amennyiben az könyvelési automatizmus útján mégis végbement, utólag – mint pénzforgalmi szolgáltató – köteles helytállni a fizetési számlán nyilvántartott nyugdíj címen a számlán jóváírt követelésért a terheléssel csökkentett összeg erejéig.

[17] Kifogásolta, hogy a bíróság elfogadta felperesnek a jogszabállyal alá nem támasztott érvelését, ugyanakkor az alperes érvrendszerét figyelmen kívül hagyta, holott a Pft. 2. § 7. pontja, az MNB rendelet 2. § (1) bekezdés 18. pontja, a Pft. 2. § 5. pontja, valamint a felperes Üzletszabályzata és az Ászf. alapján megállapítható, hogy abban az időpontban, amikor a felperessel közlésre került az alperes visszafizetésre kötelező határozata, a felperesnek a perbeli fizetési számlával kapcsolatos pénzforgalmi szolgáltatások, fizetési megbízások teljesítését felül kellett volna vizsgálnia, mivel a kártyakibocsátó felelős azon fizetési műveletek végrehajtásáért, amelynek nem a kártyabirtokos megbízásán alapulnak, illetve jóváhagyása nélkül kerültek teljesítésre.

[18] A Tny. 86/A. § (4) bekezdés c) pont törvényi rendelkezése alapján a jogalkalmazónak egyedül és kizárólag azt a tényt kell vizsgálnia, hogy objektíve a pénzforgalmi szolgáltató a fizetési számlát a jogosult haláláról történő tudomásszerzése után megterhelte-e, mivel e szabály a fizetési számla megterhelését – mint a tranzakciótól egyértelműen elkülöníthető pénzforgalmi szolgáltatói intézkedést – nevesíti absztrakt tényállási elemként. A perbeli ügy tényállása azt tartalmazza, hogy a felperes olyan időpontban terhelte meg a fizetési számlát, amikor már tudomást szerzett a jogosult haláláról. A felperesnek a Ptk. 6:3. § d) pontja, valamint a saját szabályozói alapján jogában állt – és a Tny. 86/A. § (4) bekezdés c) pontja szerint hozott alperesi döntés vele való közlését követően kötelezettsége is volt –, hogy a 2024. február 19-én történt jogellenes kártyahasználattal megvalósított tranzakciók mint fizetési megbízások alapján történt lekönyveléseit, a fizetési számla terheléseit felülvizsgálja. A felperesnél hatályos Ászf. tartalmazza a helyesbítés intézkedést, amelynek során a hitelintézet a hibásan teljesített, vagy a jóvá nem hagyott és jóváhagyás hiányában teljesített fizetési művelet esetén a bankszámlát a megbízás befogadása előtti állapotára visszaállítja. Mivel a bankkártyát kizárólag az azon feltüntetett kártyabirtokos használhatja, az Ászf. 4.10. pontja szerint a kártyakibocsátó felelős azon fizetési műveletek végrehajtásáért, amelyek nem a kártyabirtokos megbízásán alapultak, illetőleg jóváhagyása nélkül kerültek teljesítésre. A felperes általa is elismerten 2024. február 16-án szerzett tudomást a jogosult haláláról, ezt követően két, a kártyabirtokos halála után jogellenesen, bűncselekmény elkövetése útján megvalósított tranzakciót könyvelt le a jogalap nélkül átutalt nyugellátás terhére, holott a nyugellátásra jogosult – egyben bankkártyabirtokos – halálával megszűnt fizetési számla- és bankkártya szerződés okán, a jogosult elhalálozásáról történő hiteles tudomásszerzés időpontját követően a fizetési számlát jogszerűen nem terhelhette volna meg. Amennyiben a tranzakciók lekönyvelése – pénzügyi automatizmusok útján – mégis megtörtént, a felperesnek felül kellett volna vizsgálnia azokat, és a jogosult haláláról történő tudomásszerzés időpontját követően a fizetési számlán történt terhelések összegét az alperes részére vissza kellett volna térítenie.

[19] Az alperes sérelmezte, hogy a bíróság nem tett eleget a Kp. 78. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 279. §-ában foglalt kötelezettségének, a jogerős ítélet nem tartalmaz

a Kp. 84. § (2) bekezdése alapján alkalmazni rendelt Pp. 346. § (4) és (5) bekezdése szerinti jogi indokolást, csupán az ügy releváns és irreleváns elemeinek az ismertetését végezte el, amelyekből jogszabály által alá nem támasztott jogi következtetéseket vont le. Ezért – figyelembe véve a Kfv.35.134/2023/9., Kfv.VI.35.226/2023/8., Kfv.37.946/2021/8., és a BH2024.5.121. számú kúriai döntéseket – a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésének van álláspontja szerint helye.

[20] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

[21] A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint megalapozott.

[22] A Kúria a jogerős ítéletet a Kp. 115. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó Kp. 108. § (1) bekezdésének megfelelően a felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem keretei között bírálta felül. Az alperes a felülvizsgálati kérelmében egyrészt eljárásjogi [Kp. 78. § (1) bekezdése, 84. § (2) bekezdése, Pp. 279. §, 346. § (4)-(5) bekezdései], másrészt anyagi jogi [Tny. 86/A. § (4) bekezdés c) pontja, MNB rendelet 2. § (1) bekezdés 18. pontja, Hpt. 6. § (1) bekezdés 87. e) pontja, Pft. 2. § 5., 6., 7. és 22. pontja, Ptk. 6:3. § d) pontja] jogszabálysértéseket állított, amelyek közül a Kúria elsőként az eljárásjogi szabályok megtartását vizsgálta.

[23] Az alperes ugyan a felülvizsgálati kérelmében a Kp. 78. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó, a bizonyítékok szabad mérlegelésnek elvét tartalmazó Pp. 279. §-ának a sérelmét is megjelölte, azonban e körben nem adott elő olyan érveket, amelyekkel e szabály megsértését támasztotta volna alá. A bíróság által megállapított tényállás az alperes határozatának alapjául szolgáló, a határozatban is rögzített tényeket részletesebben tartalmazta, de azt – nem vitatottan – helyesen állapította meg. A jogvita nem abból adódott, hogy a jogosult halálát követően kétségekívül jogalap nélkül átutalt február havi nyugellátás tekintetében a fizetési számlán végbement változásokat, vagy a felperes tudomásszerzésének időpontját nem megfelelően rögzítette az alperes, hanem abból, hogy a tényeket a Tny. 86/A. § (4) bekezdés c) pontjában rögzített szabály alkalmazása során a hatóság helytállóan értékelte-e.

[24] A Kp. 84. § (2) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 346. § (4) bekezdése tartalmazza az ítélet indokolásával, (5) bekezdése pedig az ítélet jogi indokolásával szemben támasztott alapvető követelményeket. E szabályozás értelmében az indokolás a bíróság által megállapított tényeket, a feleknek a per tárgyára vonatkozó kérelmét, illetve nyilatkozatát és azok alapjának rövid ismertetését, az érdemi rendelkezés tartalmára történő utalást, továbbá a jogi indokolást tartalmazza. A jogi indokolásnak ki kell terjednie az ítélet alapjául szolgáló jogszabályokra és szükség esetén azok értelmezésére, a megállapított tényekre vonatkozó bizonyítékokra és azokra a körülményekre, amelyeket a bíróság a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett, a tények megállapításának egyéb körülményeire, továbbá azokra az okokra, amelyek miatt a bíróság valamely tényállítást nem talált bizonyítottnak, vagy amelyek miatt a felajánlott bizonyítást mellőzte.

[25] E jogszabályhelyek értelmezése során az Alkotmánybíróságnak az indokolt bírói döntéshez való joggal összefüggésben kialakított álláspontja is iránymutatóként szolgál, azt a Kúria már több határozatában (pl. Kfv.III.37.643/2022/6., Kfv.VII.37.427/2023/5., Kfv.V.35.279/2024/7., Kfv.VII.37.257/2024/7., Kfv.VI.37.519/2024/3., Kfv.VII.37.577/2024/2., stb.) is irányadónak tekintette. Az Alkotmánybíróság a 7/2013. (III. 1.) AB határozatában kifejtette, hogy az indokolt bírói döntéshez fűződő jog az Alaptörvény

XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljárás alkotmányos követelményrendszerén belül jelentkezik. Az indokolt bírói döntés bírósági eljárásokban betöltött szerepe és elvi jelentősége miatt megjelenik a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.) bevezető rendelkezései között, annak 13. § (1) bekezdésében. Az AB határozatban foglaltak szerint a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon. Az Alkotmánybíróság a 159/2018. (V. 16.) AB és a 18/2019. (VI. 12.) AB határozataiban is egyértelműen megfogalmazta, hogy az indokolási kötelezettség azt az elvárást támasztja a bírósággal szemben, hogy a döntés indokolásának az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre kell kiterjednie. Ez azt is jelenti, hogy a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem a fél szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása [3107/2016. (V. 24.) AB határozat, 30/2014. (IX. 30.) AB határozat], azonban az ügy érdemi elbírálását adó alapvető kérdések megválaszolása nem kerülhető meg.

[26] A fentiekből következően a bíróság ítélete abban az esetben felel meg az indokolási kötelezettséggel szemben támasztott alkotmányos és perrendtartásbeli követelményeknek, amennyiben abban a megállapított tényeket a jogszabályban lefektetett szabályozással összevetve értékeli, és ez alapján dönt a keresettel támadott közigazgatási határozat jogszerűségéről.

[27] Tekintettel arra, hogy az alperes határozatából a felperes csupán a Tny. 86/A. § (4) bekezdés c) pontja alkalmazásának jogszerűségét vitatta, a bíróságnak arról kellett döntenie, hogy az abban meghatározott feltételek a jogosult pénzforgalmi számláját vezető felperessel szemben fennálltak-e, azaz jogszerűen követelte-e vissza az alperes a felperestől a jogalap nélkül utalt ellátás meghatározott összegét.

[28] A Tny. 86/A. § (4) bekezdés c) pontja szerint, ha nincs a számla felett rendelkezésre jogosult személy, akkor a jogosult halálának hónapját követően belföldi pénzforgalmi szolgáltatónál vezetett fizetési számlára jogalap nélkül utalt ellátás összegéből a pénzforgalmi szolgáltató köteles visszafizetni azt az összeget, amellyel azt követően terhelte meg a fizetési számlát, hogy tudomást szerzett a jogosult haláláról.

[29] A perben nem volt vitatott, hogy nem volt a számla felett rendelkezésre jogosult személy, és az sem, hogy a jogosult halálának hónapját követően a fizetési számlára jogalap nélkül került átutalásra a 2024. február havi nyugellátás összege. A bíróságnak abban a kérdésben kellett volna állást foglalnia, hogy a fizetési számlát a felperes a jogosult haláláról való tudomásszerzést követően megterhelte-e. Ehelyett a bíróság azt vizsgálta, hogy ténylegesen mikor tekinthető megvalósult tranzakciónak egy ATM-nél történt készpénzfelvétel, majd a bankkártyás tranzakciók és azok könyvelésének folyamatát elemezve jutott arra a megállapításra, hogy a 100.000-100.000 forintos készpénzfelvételi tranzakció ténylegesen 2024. február 15-én, a felperes tudomásszerzését megelőző napon valósult meg, ezért ezen összegek tekintetében a felperest nem terhelheti visszafizetési kötelezettség a Tny. 86/A. § (4) bekezdés c) pontjában foglaltak alapján.

[30] Az ítélet indokolása ezáltal nem felelt meg a Pp. 346. § (5) bekezdésében előírt jogi indokolás követelményének, mivel a bíróság – túl azon, hogy nem idézte a vizsgált jogszabály számát, szövegét – nem vezette le, hogy a fizetési számla terhelése helyett miért a tranzakciók megvalósulását vizsgálta, és nem adta megfelelő – jogszabályokkal és azok értelmezésével alátámasztott – indokát annak, hogy miért nem találta alkalmazhatónak a Tny. 86/A. § (4) bekezdés c) pontját.

[31] A Kp. 85. § (1) bekezdése alapján a bíróság a közigazgatási tevékenység jogszerűségét a kereseti kérelem korlátai között vizsgálja. A közigazgatási per tárgya a keresettel támadott közigazgatási cselekmény jogszerűségi felülvizsgálata a kereseti kérelem keretei között. Az alperes a védíratában a döntése indokolását jogszerűen nem módosíthatja, nem egészítheti ki (Kúria Kfv.III.37.670/2023/10.). Mindemellett azonban annak nincs akadálya, hogy az alperes a kereseti kérelem ismeretében a döntése indokait megerősítve érveljen annak érdekében, hogy a bíróságot meggyőzze a kereseti kérelem alaptalanságáról. Erre figyelemmel az ítélet indokolása – az Alkotmánybíróság fentebb idézett határozatában foglaltakból is következően – abban az esetben lesz meggyőző erejű, ha a bíróság nemcsak a felperes érvelésére, hanem – a szükséges mértékben – az alperes által a védíratban előterjesztett védekezés lényegi érveire is reagálva fejti ki az álláspontját.

[32] Mivel a bíróság jogerős ítélete indokolást igen, de a Pp. 346. § (5) bekezdésének megfelelő jogi indokolást nem tartalmazott, így az érdemi felülbírálatra alkalmatlan volt, ezért a Kúria a felülvizsgálati kérelemben megjelölt anyagi jogi jogszabálysértéseket nem vizsgálhatta.

[33] Mindezekre figyelemmel a Kúria a jogerős ítéletet a Kp. 121. § (1) bekezdés a) pontja alapján hatályon kívül helyezte, és az eljáró bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

[34] A megismételt eljárásban a bíróságnak abban a kérdésben kell döntenie, hogy az alperes a Tny. 86/A. § (4) bekezdés c) pontját jogszerűen alkalmazta-e, az abban meghatározott feltételek a jogosult pénzforgalmi számláját vezető felperessel szemben fennálltak-e, azaz a felperes a fizetési számlát valóban a jogosult haláláról való tudomásszerzést követően terhelte-e meg. Ennek érdekében tisztázni kell a fizetési számla megterhelésének fogalmát, és azt a jogosult halálát követően a jogosult bankkártyájával ATM-ből történő készpénzfelvétel esetére vonatkoztatva, az irányadó jogszabályi rendelkezésekből levezetve kell értékelni.

A döntés elvi tartalma

Az ügy érdemére kiható módon jogszabálysértő az a jogerős ítélet, amelyik nem tartalmaz a perrendtartás követelményeinek megfelelő jogi indokolást.

Záró rész

[35] A pernyertes alperesnek a felülvizsgálati eljárásban költsége nem merült fel, ezért a Kúria e körben a Kp. 35. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 82. § (3) bekezdése alapján mellőzte a határozathozatalt.

[36] A felülvizsgálati eljárás a Tny. 81. §-a alapján költségmentes volt, ezért a Kúriának az illeték viseléséről rendelkeznie nem kellett.

[37] A végzés elleni további perorvoslat lehetőségét a Kp. 112. § (2) bekezdése, valamint 116. § d) pontja zárja ki.

[38] A Kúria a felülvizsgálati kérelemről a Kp. 115. § (2) bekezdése útján alkalmazni rendelt Kp. 99. § (3) bekezdése alapján irányadó Kp. 77. § (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül határozott.

Budapest, 2025. március 12.

Dr. Farkas Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Bérces Nóra s.k. előadó bíró, Dr. Kovács András s.k. bíró, Dr. Sugár Tamás s.k. bíró, Dr. Ujhelyi-Gyurán Ildikó s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő